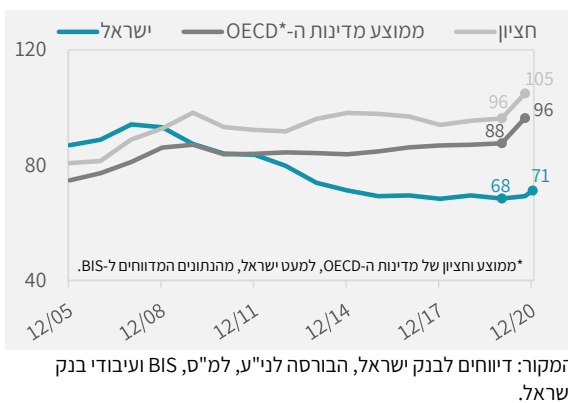

ב. החוב של המגזר הפרטי הלא-פיננסי¹

יתרת החוב של המגזר העסקי הלא-פיננסי¹ עלתה בשנת 2020 בשיעור מתון של כ-2.5% בלבד, בהשוואה לעלייה של כ-4% אשתקד ושל כ-7% ב-2018. ירידה נרשמה על רקע משבר הקורונה בקצב הגידול בחוב של המגזר העסקי למלווים החוץ-בנקאים ומנגד עלייה בשיעור הגידול בחובם של אלה לבנקים. העלייה המתונה בסך יתרת החוב של המגזר העסקי נבעה מגיוס חוב נטו² בהיקף נמוך מזה של אשתקד, שקוזז בהשפעת ייסוף השקל מול הדולר, שהקטין את שוויי של החוב שנקוב במט"ח ושצמוד לו. יחס החוב של המגזר העסקי לתוצר עלה השנה, בניגוד לירידה שנרשמה בו אשתקד. גם יחס החוב של משקי הבית לתוצר עלה השנה, לאחר יציבות שנרשמה בו בשלוש השנים הקודמות. על רקע משבר הקורונה, בלטה העלייה ביתרת החוב לדיור של משקי הבית, בעיקר בחובם לבנקים ומנגד, ירדה לראשונה השנה יתרת החוב לא-לדיור, בדומה למדינות באירופה ובכך נמשכה ההאטה בקצב הגידול השנתי של יתרה זו, שהחלה מסוף 2016 והתעצמה ברביע הראשון של שנת 2020.

1. יחס החוב של המגזר הפרטי הלא-פיננסי (העסקי ומשקי הבית) לתוצר

איור ב'-1: החוב של המגזר העסקי
אחוזי תוצר

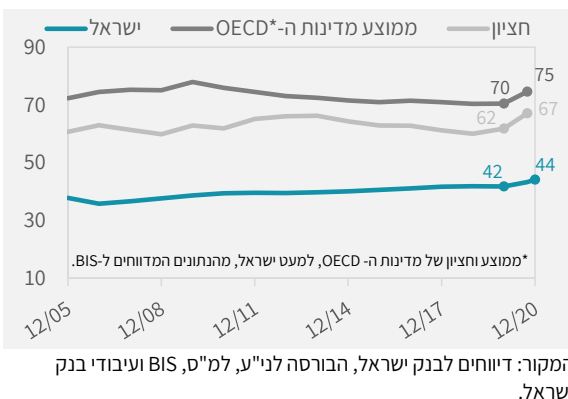

יחס החוב של המגזר העסקי לתוצר עלה בשנת 2020, לאחר יציבות שנרשמה בו בשנים האחרונות, אך בפחות מהממוצע במדינות ה-OECD.

יחס החוב של המגזר העסקי לתוצר עלה בשנת 2020 בכ-3 נקודות האחוז ועמד בסופה על כ-71% וזאת כתוצאה מעלייה מתונה של החוב (2.5%), במקביל לירידה של התוצר (-1.6%, במחירים שוטפים).

יחס החוב של המגזר העסקי לתוצר בישראל ממשיך להיות נמוך בהשוואה בין-לאומית³ והפער בשיעורו מול ממוצע מדינות ה-OECD, על רקע משבר הקורונה, אף התרחב השנה - עלייה גבוהה יותר בחוב של המגזר העסקי במדינות ה-OECD (כ-10%), במקביל להתכווצות גדולה יותר של התוצר (-3%).⁴

איור ב'-2: החוב של משקי הבית
אחוזי תוצר

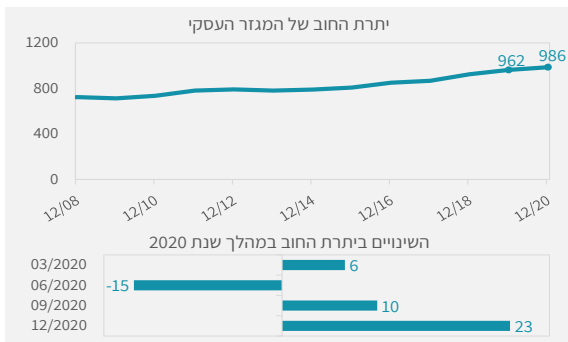
גם יחס החוב של משקי הבית לתוצר עלה השנה, לאחר יציבות שנרשמה בו בשלוש השנים הקודמות.

יחס החוב של משקי הבית לתוצר בישראל עלה בשנת 2020 בכ-2 נקודות האחוז ועמד בסופה על כ-44% וזאת כתוצאה מעלייה של החוב (4%), במקביל לירידה של התוצר. גם יחס החוב של משקי הבית לתוצר בישראל ממשיך להיות נמוך בהשוואה בין-לאומית - יחס החוב של משקי הבית לתוצר במדינות ה-OECD עלה השנה, כתוצאה מעלייה בחוב של משקי הבית (4%), במקביל לירידה של התוצר.⁴

¹ הפרק מתמקד בחוב של המגזר הפרטי הלא-פיננסי למלווים העיקריים (בנקים, גופים מוסדיים ותושבי חוץ) ואינו כולל חוב למלווים אחרים (כגון חברות אשראי פרטיות). ראו הסבר ברשימת המונחים המרכזיים בסוף הפרק. נתוני החוב לבנקים מבוססים על נתוני המאזנים החדשיים ולא על נתוני הדוחות הכספיים השנתיים, שכן לא כל הדוחות לשנת 2020 פורסמו עדיין לציבור.
² ראו מונחים מרכזיים בסוף הפרק.
³ להרחבה, ראו "מבט מקרוב" בסוף הפרק.
⁴ נתוני ישראל הם לדצמבר 2020. נתוני מדינות ה-OECD הם לספטמבר 2020 ושיעורי השינוי של מדינות אלה מוצגים במונחים שנתיים.

2. החוב של המגזר העסקי הלא-פיננסי⁵

איור ב'-3: יתרת החוב של המגזר העסקי מיליארדי ש"ח

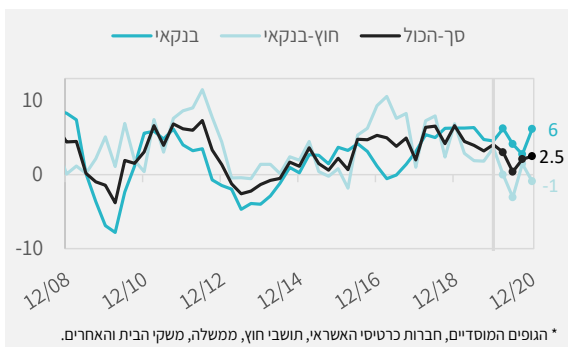

המקור: דיווחים לבנק ישראל, הבורסה לני"ע ועיבודי בנק ישראל.

בשנת 2020 נמשכה העלייה ביתרת החוב של המגזר העסקי, אך בהיקף נמוך מזה של שנים קודמות.

במהלך הרביע הראשון של השנה, עם פרוץ מגפת הקורונה (Covid19) בישראל, חלה עלייה של כ-6 מיליארד ש"ח ביתרת החוב של המגזר העסקי. יתרה זו ירדה משמעותית במהלך הרביע השני (כ-15 מיליארדי ש"ח; -2%) ושבה ועלתה במהלך שני הרביעים האחרונים של השנה – כך שמתחילת השנה עלתה יתרת החוב של המגזר העסקי בשיעור מתון של כ-2.5% (כ-24 מיליארדי ש"ח), בהשוואה לעלייה של כ-4% וכ-7% בשנים 2019 ו-2018 בהתאמה ועמדה על כ-986 מיליארדים בסוף שנת 2020.

איור ב'-4: שיעורי השינוי השנתיים ביתרת החוב של המגזר העסקי לפי מלווים אחוזים

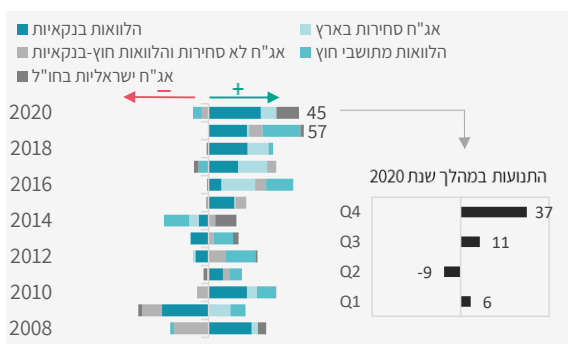

* הגופים המוסדיים, חברות כרטיסי האשראי, תושבי חוץ, ממשלה, משקי הבית והאחרים. המקור: דיווחים לבנק ישראל, הבורסה לני"ע ועיבודי בנק ישראל.

במהלך השנה חלה ירידה בקצב הגידול בחוב של המגזר העסקי למלווים החוץ-בנקאים לעומת עלייה בחוב לבנקים.

קצב הגידול של החוב למלווים החוץ-בנקאים המשיך לרדת, בדומה לשנתיים הקודמות והשנה נרשם שיעור שינוי שלילי שעמד על כ-1%. הירידה בחוב לתושבי חוץ בלטה השנה. עם זאת, נרשמה עלייה בשיעור השינוי בחוב לבנקים לכ-6%, שמקורה בעיקר ברביע האחרון של שנת 2020.

איור ב'-5: אומדן לתנועות של סך החוב של המגזר העסקי מיליארדי ש"ח

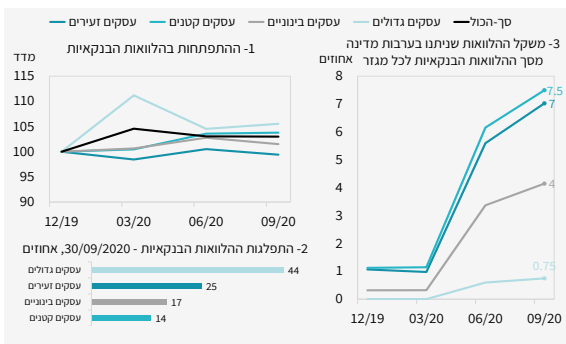
המקור: דיווחים לבנק ישראל, הבורסה לני"ע ועיבודי בנק ישראל.

העלייה בחוב לבנקים התרכזת בעיקר בהלוואות ובחוב למלווים החוץ-בנקאים ניכרת ירידה בעיקר בהלוואות מתושבי חוץ.

גיוס החוב נטו של המגזר העסקי הסתכם בשנת 2020 לכ-45 מיליארדי ש"ח - כ-84% מתוכם גויסו ברביע האחרון של השנה. גיוסים אלה הם המשך לגיוס החיובי שנרשם בחמש השנים האחרונות, אך בהיקף נמוך מזה של אשתקד. הגיוס נטו נרשם בהלוואות הבנקאיות (כ-31 מיליארדי ש"ח) ובאפיק האג"ח הסחירות בארץ ובחו"ל (כ-9 וכ-13 מיליארדים, בהתאמה). השנה נרשמו פירעונות בהלוואות מתושבי חוץ ומהגופים המוסדיים (כ-5.0 וכ-0.4 מיליארד ש"ח, בהתאמה), לאחר שבשנה הקודמת נרשם גידול בהלוואות אלה. כמו כן נרשמו פירעונות באפיק האג"ח הלא סחירות (כ-3 מיליארד ש"ח).

⁵ בכל מקום שבו מצוין "המגזר העסקי" הכוונה למגזר העסקי הלא-פיננסי (לא כולל את הבנקים, חברות כרטיסי האשראי והגופים המוסדיים).

איור ב'-6: הלוואות הבנקים לפי גודל עסק

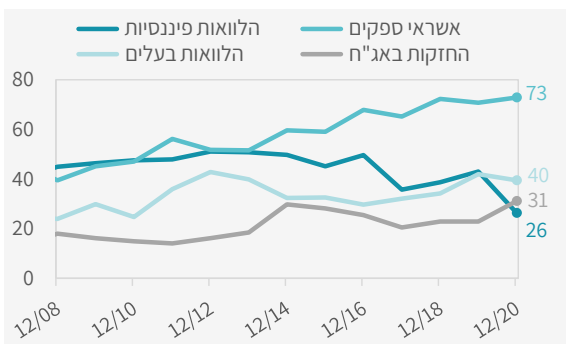

המקור: דיווחי מערכת הבנקאות לפיקוח על הבנקים ועיבודי בנק ישראל.

על רקע משבר הקורונה והצעדים שננקטו במשק, עלו הלוואות שניתנו בערבות המדינה ובלטה העלייה של משקל הלוואות אלה לעסקים זעירים וקטנים, מסך החוב של מגזרים אלה⁶.

יתרת הלוואות שהמגזר העסקי נטל מהבנקים עלתה משמעותית ברביע הראשון של שנת 2020 (כ-19 מיליארדי ש"ח; 4%) והתרכזה במגזר העסקים הגדולים, שמהווים כ-44% מסך הלוואות הבנקאיות (איורים 1 ו-2). למרות שברביע השני והשלישי של השנה נרשמה ירידה בסך הלוואות הבנקאיות, עלה משמעותית משקל הלוואות בערבות מדינה לעסקים קטנים וזעירים בתקופה זו לכ-7% מסך הלוואות הבנקאיות לכל מגזר (איור 3).

איור ב'-7: יתרת החוב של המגזר העסקי לתושבי חוץ, לפי מכשירים, מיליארדי ש"ח

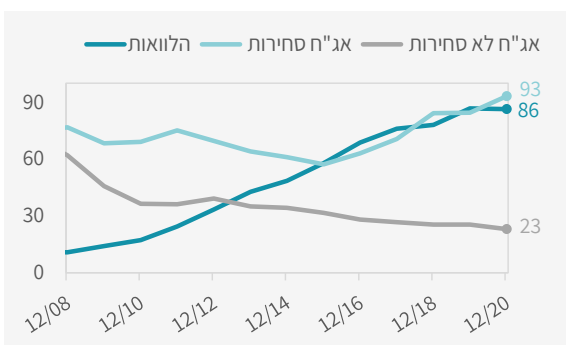

המקור: דיווחי מערכת הבנקאות לפיקוח על הבנקים ועיבודי בנק ישראל.

יתרת הלוואות מתושבי חוץ ירדה השנה, על רקע הפירעונות שנרשמו וייסוף השקל מול הדולר.

יתרת החוב של המגזר העסקי לתושבי חוץ ירדה בכ-9 מיליארד ש"ח לרמה של כ-170 מיליארדים: יתרת החוב באמצעות הלוואות ירדה משמעותית, בכ-17 מיליארדי ש"ח (-11%), בעיקר בהלוואות הפיננסיות, לרמה של כ-139 מיליארדים; החזקות תושבי חוץ באג"ח התרחבו בכ-8 מיליארד ש"ח (36%), בעיקר באג"ח שנסחרות בחו"ל, לרמה של כ-31 מיליארדים.

איור ב'-8: יתרת החוב של המגזר העסקי לגופים המוסדיים, לפי מכשירים, מיליארדי ש"ח

המקור: דיווחים לבנק ישראל, הבורסה לני"ע ועיבודי בנק ישראל.

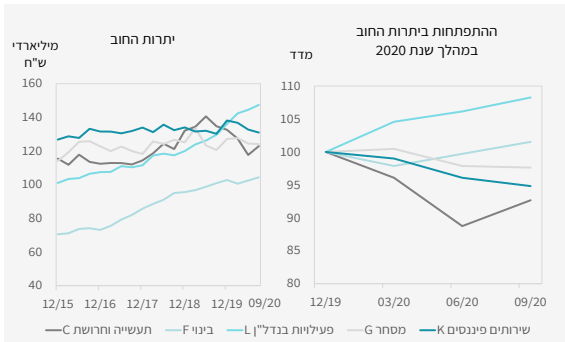
בהלוואות הישירות מהגופים המוסדיים למגזר העסקי נרשמה השנה יציבות, בשונה ממגמת העלייה בשנים הקודמות.

יתרת הלוואות שהמגזר העסקי נטל מהגופים המוסדיים נותרה כמעט ללא שינוי ברמה של כ-86 מיליארדי ש"ח. מנגד התרחבו החזקות הגופים המוסדיים באג"ח סחירות בכ-9 מיליארד ש"ח (10%) לכ-93 מיליארדים.

בסך-הכול גדלה יתרת החוב של המגזר העסקי לגופים המוסדיים בכ-6 מיליארד ש"ח ועמדה בסוף השנה על כ-202 מיליארדים.

⁶ מבוסס על דיווחי מערכת הבנקאות לפיקוח על הבנקים, דוח 'מגזרי פעילות פיקוחים', הוראה 856 (הנתונים הם עד ספטמבר 2020). הדיווח כולל את יתרות החוב של הרשויות המקומיות וכן את הלוואות לדיוור של העוסקים המורשים, שלא נכללות בחוב של המגזר העסקי שנסקר בחלק זה.

איור ב'-9: החוב של חמשת הענפים הגדולים יתרות (מיליארדי ש"ח), ההתפתחות (מדד)

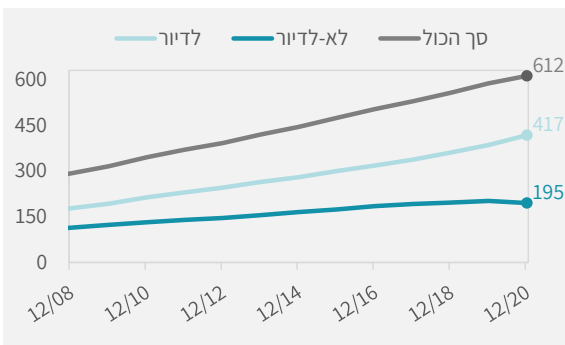
המקור: דיווחים לבנק ישראל, הבורסה לני"ע, למ"ס ועיבודי בנק ישראל

יתרת החוב של החברות מענפי הפעילויות בנדל"ן והבינוי גדלה לאורך הזמן.

כ-65% מסך החוב של המגזר העסקי מתרכזים בחמישה ענפים: פעילויות בנדל"ן; שירותים פיננסיים; מסחר; תעשייה וחרושת; וכן בינוי. יתרת החוב של החברות מענף השירותים הפיננסיים הייתה גבוהה בשנים האחרונות, אולם במהלך שלושת הרבעים הראשונים של שנת 2020 ירדה יתרה זו בקצב ממוצע של כ-2% לרביעי; יתרת החוב של החברות מענף פעילויות בנדל"ן ממשיכה לצמוח השנה, בקצב ממוצע של כ-3% לרביעי^{8,7}.

3. החוב של משקי הבית

איור ב'-10: יתרת החוב של משקי הבית, לדיור ולא-לדיור, מיליארדי ש"ח

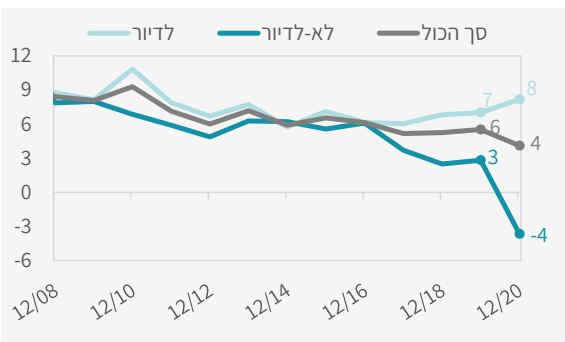

המקור: דיווחים לבנק ישראל ועיבודי בנק ישראל.

בשנת 2020 בלטה העלייה בירתת החוב לדיור של משקי הבית ולראשונה ירדה יתרת החוב לא-לדיור.

יתרת החוב של משקי הבית עלתה במהלך שנת 2020 בכ-24 מיליארדי ש"ח (4%) לכ-612 מיליארדים: יתרת החוב לדיור עלתה בכ-32 מיליארדים, בהיקף גבוה מהשנים הקודמות, בעוד שיתרת החוב לא-לדיור ירדה בכ-7 מיליארדים – ירידה ראשונה מזה שנים. כתוצאה מכך עלה משקל יתרת החוב לדיור מסך יתרת החוב של משקי הבית בכ-3 נקודות האחוז לכ-68%.

איור ב'-11: שיעורי השינוי השנתיים בירתת החוב של משקי הבית, לדיור ולא-לדיור, אחוזים

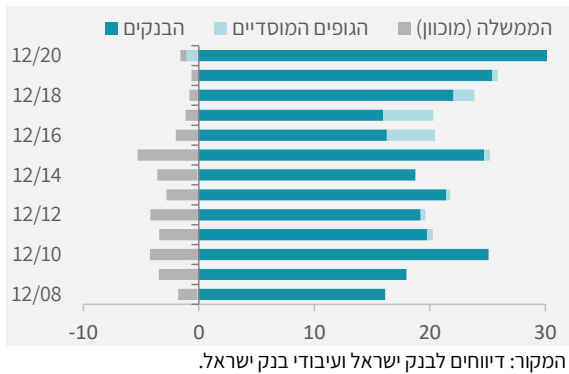
המקור: דיווחים לבנק ישראל ועיבודי בנק ישראל.

גם שיעור הגידול בחוב לדיור ממשיך לצמוח בהמשך לשנים הקודמות, בעוד שבחוב לא-לדיור חל קיטון בשיעור השינוי השנתי.

קצב הגידול של החוב לדיור ממשיך להיות גבוה, בדומה לשנים הקודמות והוא עמד בסוף השנה על כ-8%. שיעור השינוי בחוב לא-לדיור ירד על רקע הירידה בצריכה הפרטית, בדומה למדינות באירופה⁹, ולראשונה נרשם השנה שיעור שינוי שלילי של כ-4%.

⁷ לפילוח יתרת החוב של המגזר העסקי הלא-פיננסי לפי ענפי הכלכלה, ראו עבודה בחלקו השני של הפרסום מבט סטטיסטי 2019.
⁸ הרכיב העיקרי שלא סווג הוא ההלוואות הישירות מהגופים המוסדיים למגזר העסקי, ששיעורו כ-8% מסך החוב. ולכן החוב של חלק מהענפים הוא אומדן חסר.
⁹ להרחבה, ראו "מבט מקרוב" בסוף הפרק.

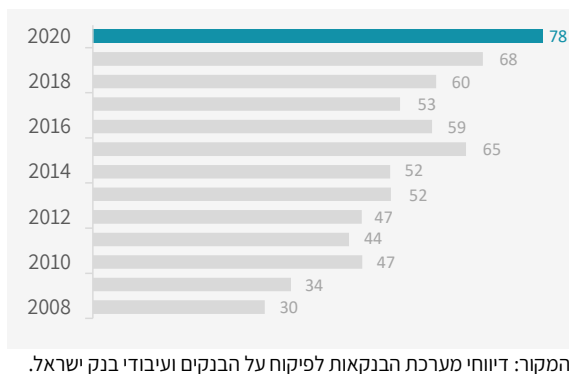
איור ב'-12: השינויים ביתרת החוב של משקי הבית לדיר, לפי מלווים, מיליארדי ש"ח

העלייה ביתרת החוב לדיר התרכזה בחוב לבנקים שממשיכים להיות המלווה העיקרי למשקי הבית.

יתרת החוב לדיר של משקי הבית הסתכמה בסוף השנה לכ-417 מיליארדי ש"ח: יתרת החוב לבנקים גדלה בכ-33 מיליארדים (9%) לכ-397 מיליארדים; יתרת החוב לגופים המוסדיים קטנה, לראשונה השנה, בכ-1 מיליארד ש"ח (-8%) והסתכמה לכ-13 מיליארדים.

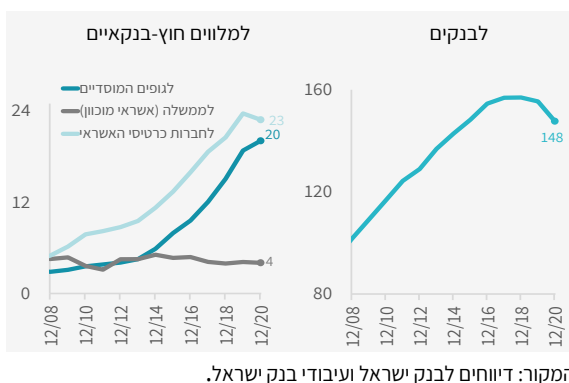
איור ב'-13: סכום ההלוואות החדשות לרכישת דירת מגורים שהעמידו הבנקים למשקי הבית (משכנתאות) מיליארדי ש"ח

העלייה בהלוואות לדיר מהבנקים נבעה בעיקר מעלייה בהיקף המשכנתאות החדשות שנטלו משקי הבית.

היקף המשכנתאות החדשות שנטלו משקי הבית מהבנקים בשנת 2020 הסתכם לכ-78 מיליארדי ש"ח, גבוה מההיקפים שניתנו בשנים הקודמות (ממוצע של כ-51 מיליארדים לשנה).

איור ב'-14: יתרת החוב של משקי הבית לא-לדיר, לפי מלווים, מיליארדי ש"ח

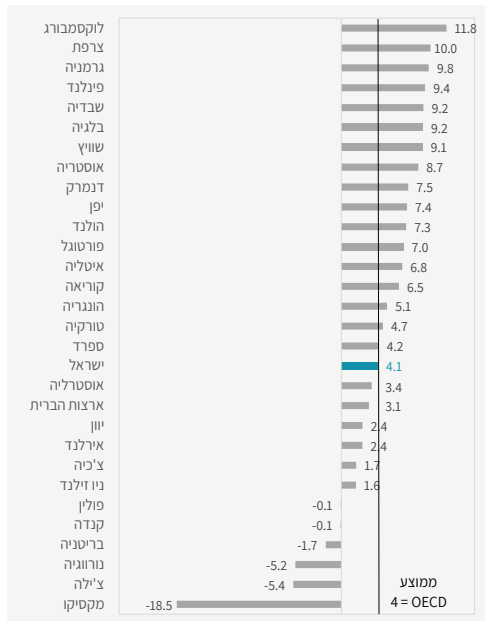
הירידה בחוב לא-לדיר אפיינה את רוב המלווים והתרכזה בעיקר בחוב לבנקים.

יתרת החוב לא-לדיר של משקי הבית ירדה לראשונה השנה בכ-7 מיליארד ש"ח והסתכמה לכ-195 מיליארדים: רוב הירידה מקורה ביתרת החוב לבנקים (-5%), שהסתכמה לכ-148 מיליארדי ש"ח. הבנקים ממשיכים להיות המלווה העיקרי למשקי הבית ויתרתם מהווה כ-76% מסך החוב לא-לדיר; גם ביתרת החוב לחברות כרטיסי האשראי נרשמה, השנה לראשונה, ירידה של כ-1 מיליארד ש"ח (-4%), לרמה של כ-23 מיליארדים; מנגד עלתה יתרת החוב לא-לדיר לגופים המוסדיים בכ-1 מיליארד ש"ח (7%) לכ-20 מיליארדים בסוף שנת 2020.

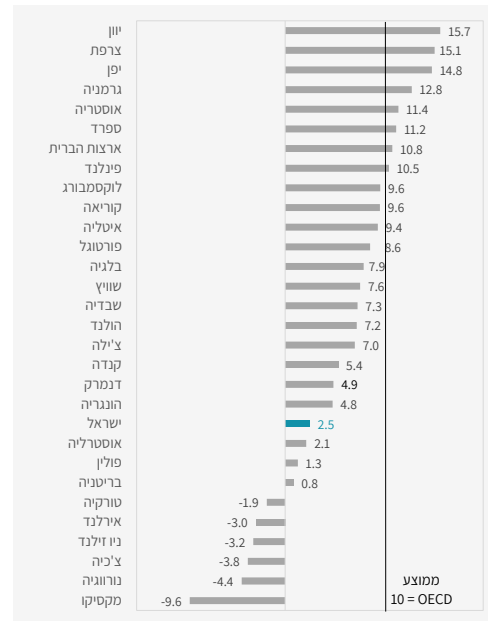
מבט מקרוב

מבט מקרוב - השוואה בין-לאומית על רקע משבר הקורונה

שיעור השינוי בחוב של משקי הבית בישראל דומה לממוצע של מדינות ה-OECD.
 איור ב'-16: שיעורי השינוי השנתיים ביתרות החוב של משקי הבית במדינות ה-OECD בשנה האחרונה¹⁰, אחוזים

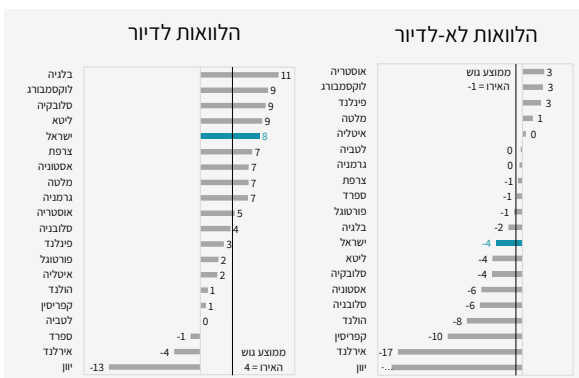

שיעור השינוי בחוב של המגזר העסקי בישראל הוא מתון בהשוואה למדינות ה-OECD.
 איור ב'-15: שיעורי השינוי השנתיים ביתרות החוב של המגזר העסקי במדינות ה-OECD בשנה האחרונה¹⁰, אחוזים

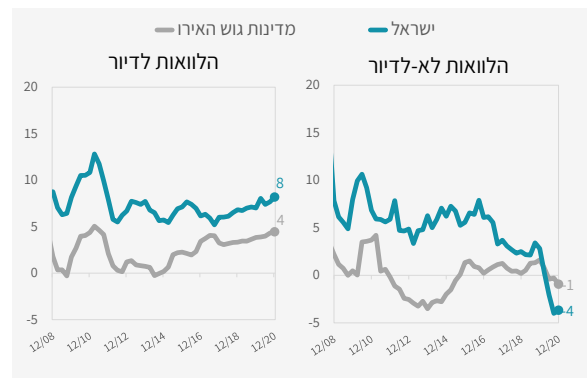
החוב לא-לדיור ירד בישראל בשנת 2020 בדומה, למדינות גוש האירו. שיעור השינוי בישראל בחוב לדיור גבוה בהשוואה לשיעורי השינוי במדינות גוש האירו.

איור ב'-18: שיעור השינוי השנתי של שנת 2020 בחוב של משקי הבית, לדיור ולא-לדיור, בישראל ובמדינות אירופה, אחוזים

קצב הגידול בישראל לאורך השנים בחוב לדיור ובחוב לא לדיור גבוה מזה של מדינות גוש האירו. בתקופת משבר הקורונה המגמה זהה - ירידה בקצב הגידול בחוב לא-לדיור, לעומת המשך עלייה בקצב גידול בחוב לדיור.

איור ב'-17: שיעורי השינוי השנתיים בחוב של משקי הבית, לדיור ולא-לדיור, בישראל ובמדינות אירופה, אחוזים

המקור: נתוני ישראל - נתונים ועיבודים של בנק ישראל. נתוני שאר המדינות - נתוני מדינות ה-OECD מאתר ה-BIS, נתוני מדינות גוש האירו מאתר ה-ECB ועיבודי בנק ישראל.

¹⁰ נתוני ישראל הם לדצמבר 2020. נתוני מדינות ה-OECD הם לספטמבר 2020 ושיעורי השינוי של מדינות אלה מוצגים במונחים שנתיים.

אינדיקטורים מרכזיים

2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	
החוב של המגזר העסקי הלא-פיננסי							
986	962	924	867	850	807	790	סך החוב של המגזר העסקי (במיליארדי ש"ח, לסוף תקופה)
45	57	37	32	50	21	-10	אומדן לתנועות נטו (במיליארדי ש"ח, מצטבר שנתי)
50	52	52	52	53	51	51	משקל החוב החוץ-בנקאי (באחוזים, לסוף תקופה)
25	24	25	25	24	23	24	משקל החוב הסחיר (באחוזים, לסוף תקופה)
51	50	49	49	46	44	42	משקל החוב הלא-צמוד מדד (באחוזים, לסוף תקופה)
26	26	27	28	28	29	30	משקל החוב הצמוד מדד (באחוזים, לסוף תקופה)
23	24	25	24	26	26	28	משקל החוב שנקוב במט"ח ואת זה שצמוד לו (באחוזים, לסוף תקופה)
71	68	69	68	69	69	71	יחס חוב המגזר העסקי לתמ"ג (באחוזים, לסוף תקופה)
החוב של משקי הבית							
612	588	557	529	503	474	445	סך החוב של משקי הבית (במיליארדי ש"ח, לסוף תקופה)
26	31	25	26	30	31	24	אומדן לתנועות נטו - נטילת אשראי נטו (במיליארדי ש"ח, מצטבר שנתי)
78	68	60	53	59	65	52	סך כל נטילת משכנתאות חדשות (במיליארדי ש"ח, מצטבר שנתי)
68	66	65	64	63	63	63	משקל החוב לדיור (באחוזים, לסוף תקופה)
66	66	66	66	65	63	58	משקל החוב הלא-צמוד מדד (באחוזים, לסוף תקופה)
33	34	33	33	34	36	40	משקל החוב הצמוד מדד (באחוזים, לסוף תקופה)
0.5	1	1	1	1	1	1	משקל החוב שנקוב במט"ח ואת זה שצמוד לו (באחוזים, לסוף תקופה)
44	42	42	42	41	41	40	יחס חוב משקי הבית לתמ"ג (באחוזים, לסוף תקופה)

המקור: נתוני ועיבודי בנק ישראל.

מקורות הנתונים ומונחים מרכזיים

החטיבה למידע ולסטטיסטיקה בבנק ישראל מנהלת מערכת של נתונים על הפעילות בשוק האשראי¹¹ - החטיבה אוספת נתונים ומידע מדיווחים וממקורות שונים, מעבדת אותם לכדי מערכת נתונים כוללת ועקבית ומחשבת את מצרפי האשראי במשק לפי פילוחים שונים. מקורות הנתונים של המערכת הם דיווחי מערכת הבנקאות לפיקוח על הבנקים, דוחות כספיים רבעוניים של חברות כרטיסי האשראי, דיווחי הגופים המוסדיים למשרד האוצר ולבנק ישראל, הבורסה לניירות ערך בתל אביב, דיווחים ישירים של חברות עסקיות ישראליות גדולות לבנק ישראל על פעילותן מול תושבי חוץ, דיווחים של בנקים ומתווכים פיננסיים אחרים לבנק ישראל על החזקות שבידי תושבי חוץ בבנקים פיננסיים ישראלים וכן משרד האוצר.

המגזר הפרטי הלא-פיננסי

המגזר הפרטי הלא-פיננסי מורכב מהמגזר העסקי (חברות עסקיות ישראליות שאינן בנקים, חברות כרטיסי אשראי וגופים מוסדיים) וממגזר משקי הבית. פרק זה מתמקד בחוב של המגזר הפרטי הלא-פיננסי למלווים העיקריים (בנקים, גופים מוסדיים ותושבי חוץ) ולא כולל חוב למלווים אחרים (כגון חברות אשראי פרטיות). ההערכה היא שהיקף פעילותם של המלווים האחרים קטן ביחס לזה של המלווים העיקריים ובשל מחסור בנתונים, הם לא נכללים כיום במצרפי האשראי במשק כמגזר מלווה. ההלוואות שחברות אלה נוטלות והאג"ח שהן מנפיקות, שמשמשים למתן אשראי ולצרכים אחרים, נכללים בסך החוב של המגזר העסקי-הלא פיננסי. איסוף נתונים אלה צפוי להתרחב לאחר השלמת איסוף הנתונים על ידי רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון, שמופקדת על מתן רישיונות לעוסקים במתן אשראי במסגרת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדריים), התשע"ו 2016 וכן לאחר הפעלתו של המאגר לשיתוף נתוני אשראי, שמוקם על ידי בנק ישראל מתוקף חוק נתוני אשראי התשע"ו 2016.

יתרת החוב

יתרת החוב מייצגת את מלאי האשראי (positions, stocks) בנקודת זמן מסוימת. יתרת החוב שנסקרת בפרק זה היא מנקודת הראות של המגזרים נוטלי האשראי במשק (לווים), כשערכו של החוב לא תלוי בשווי האג"ח בשוק או בשווי ההלוואות שרשומת בספרי המלווים. יתרות האג"ח לכן מוצגות בערך הנקוב המתואם ויתרות ההלוואות מוצגות לפני ניכוי של יתרות ההפרשה להפסדי אשראי שרשומות בספרים של המלווים.

גיוס חוב נטו / פירעון חוב נטו (אומדן לתנועות)

גיוס חוב נטו / פירעונות חוב נטו הן השינוי ביתרת החוב שמייצג את הפעילות הכלכלית בשוק האשראי. השינוי ביתרת החוב מושפע מזרמים כלכליים שמורכבים: מתנועות מימון שונות (אשראי חדש שגויס, כגון נטילת הלוואה או הנפקת אג"ח/או אשראי ישן שנפרע, כגון החזר הלוואה או פירעון אג"ח). התנועות כוללות תשלומי ריבית וצבירות ריבית; משינויים במחירים (כגון שינוי במדד המחירים לצרכן בחוב הצמוד מדד); ומגורמים נוספים.

מחסור בנתונים ישירים על כל אחד מרכיבים אלה מביא לחישוב אומדן לתנועות - "גיוס חוב נטו / פירעון חוב נטו" - שנגזר מנתוני יתרות החוב. אומדן לתנועות במהלך תקופה נתונה, מחושב כהפרש בין יתרת החוב בסוף התקופה ליתרה בתחילתה, בניכוי השינויים במחירים הרלוונטיים.

הלוואות לדיור מהבנקים

הלוואות לדיור מהבנקים, כפי שדווחו הלקוחות לבנקים, מוגדרות כהלוואות שמקיימות אחד מתנאים אלה (ובלבד שלא ניתנו למטרת עסק): ההלוואה מיועדת לרכישה או לחכירה של דירת מגורים, בנייתה, הרחבתה או שיפוץ; לרכישה של מגרש לבניית דירת מגורים או לרכישה של זכות בדירת מגורים תמורת דמי מפתח; למימון פירעון מוקדם של הלוואה כאמור בשני הסעיפים הראשונים, במלוואה או בחלקה.

הלוואות לא-לדיור מהבנקים

הלוואות לא-לדיור מהבנקים, כפי שדווחו הלקוחות לבנקים, מוגדרות כהלוואות שמטרתן אינה דיור וניתנו מהבנקים לאנשים פרטיים (כולל יתרת עו"ש שלילי שלילית/משיכת יתר) ולמלכ"רים פרטיים תושבי ישראל. כולל גם הלוואות בביטחון דירת מגורים שלא למטרת מגורים (הלוואות לכל מטרה).

¹¹ לפירוט נוסף של הגדרות, מושגים והסברים ראו "מערכת נתוני האשראי בישראל" בחלקו השני של הפרסום [מבט סטטיסטי 2015](#).

■ יתרת העו"ש השלילית ('אוברדרפט') של משקי הבית

יתרת העובר ושב השלילית של משקי בית כלולה ביתרת החוב לא-לדיור לבנקים. היתרה השלילית מוגדרת כניצול בפועל של מסגרת האשראי שמוקצית בחשבונות העו"ש של הלקוחות הפרטיים. והיה ואושרה חריגה מעבר למסגרת האשראי בחשבונות העו"ש תיכלל גם חריגה זו בסעיף יתרת העו"ש השלילית.